

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

EKOSYSTEMY ROLNICZE (ART. 11)

POLSKA

projekt, wersja 1.0

Spis treści

Wprowadzenie	5
Część B – Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy, w podziale na artykuły	7
11. Ekosystemy rolnicze (art. 11)	7
11.1. Podejście krajowe i informacje kontekstowe	7
11.2. Ukierunkowany plan odbudowy zasobów przyrodniczych	10
Część C – Środki	14
Środek odbudowy nr 1 – Zwiększenie zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych (art. 11 ust. 2 lit. b)	14
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	14
14.1. Informacje podstawowe	14
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	15
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	15
14.4. Jednolity opis środków	17
14.5. Informacje przestrzenne	17
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	17
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	19
Środek odbudowy nr 2 – Zwiększenie udziału gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności (art. 11 ust. 2 lit. c)	21
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	21
14.1. Informacje podstawowe	21
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	22
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	22
14.4. Jednolity opis środków	24
14.5. Informacje przestrzenne	24
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	25
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	26
Środek odbudowy nr 3 – Działania edukacyjne w zakresie korzystnego wpływu elementów krajobrazu na obszary wiejskie (art. 11 ust. 2 lit. c)	28
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	28
14.1. Informacje podstawowe	28
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	29
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	29
14.4. Jednolity opis środków	31
14.5. Informacje przestrzenne	31
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	32
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	33
Środek odbudowy nr 4 – Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego związanych z gruntami ornymi (FBI) (art. 11 ust. 3)	35
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	35
14.1. Informacje podstawowe	35
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	36
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	36
14.4. Jednolity opis środków	38
14.5. Informacje przestrzenne	38
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	38
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	40

Środek odbudowy nr 5 – Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego na użytkach zielonych (FBI) (art. 11 ust. 3)	42
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	42
14.1. Informacje podstawowe	42
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	43
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	43
14.4. Jednolity opis środków	45
14.5. Informacje przestrzenne	45
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	46
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	47
Środek odbudowy nr 6 – Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo – Retencja na trwałych użytkach zielonych (art. 11 ust. 4)	49
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	49
14.1. Informacje podstawowe	49
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	50
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	50
14.4. Jednolity opis środków	52
14.5. Informacje przestrzenne	52
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	52
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	54
Środek odbudowy nr 7 – Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo w kierunku paludikultury (art. 11 ust. 4)	55
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	55
14.1. Informacje podstawowe	55
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	56
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	56
14.4. Jednolity opis środków	58
14.5. Informacje przestrzenne	58
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	59
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	60
Środek odbudowy nr 8 – Działania edukacyjne w zakresie zwiększenia świadomości rolników odnośnie do korzyści płynących z retencji/zatrzymania wody w krajobrazie rolniczym (art. 11 ust. 4)	62
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	62
14.1. Informacje podstawowe	62
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	63
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	63
14.4. Jednolity opis środków	65
14.5. Informacje przestrzenne	65
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	66
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	67
Środek odbudowy nr 9 – Przekształcenie gruntów ornych w użytki zielone (art. 11 ust. 4)	69
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	69
14.1. Informacje podstawowe	69
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	70
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	70
14.4. Jednolity opis środków	72
14.5. Informacje przestrzenne	72
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	72
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	74
Środek odbudowy nr 10 – Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych na osuszonych glebach torfowych (art. 11 ust. 4)	75
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	75

14.1. Informacje podstawowe	75
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	76
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	76
14.4. Jednolity opis środków	78
14.5. Informacje przestrzenne	78
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	79
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	80
Środek odbudowy nr 11 – Usuwanie inwazyjnych gatunków obcych oraz zapobieganie wprowadzaniu	
gatunków ekspansywnych (art. 11 ust. 4)	82
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	82
14.1. Informacje podstawowe	82
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	83
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	83
14.4. Jednolity opis środków	85
14.5. Informacje przestrzenne	85
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	85
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach.....	87

Wprowadzenie

Podobnie jak pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej, Polska przygotowuje Krajowy Plan Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP), w którym zaplanuje i wskaże jak, kiedy oraz gdzie będą realizowane cele *Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869* (ang. Nature Restoration Law, dalej: Rozporządzenie NRL).

Proces przygotowania KPOZP w Polsce koordynuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które w tym celu powołało w listopadzie 2024 roku grupy robocze ds. poszczególnych typów ekosystemów. Jedną z tych grup była grupa robocza ds. ekosystemów rolniczych, odpowiedzialna za opracowanie propozycji wkładu do KPOZP w tym zakresie, zgodnie z art. 11 Rozporządzenia NRL. Organizację grupy roboczej i koordynację jej prac powierzono Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W składzie grupy roboczej znaleźli się przedstawiciele:

- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
- Centrum Doradztwa Rolniczego,
- Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej,
- Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego,
- Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – Państwowego Instytutu Badawczego,
- Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego.

W miarę postępów prac i stwierdzanych potrzeb grupa prowadziła konsultacje z ekspertami z różnych ośrodków naukowych, którzy byli zapraszani na spotkania robocze. Grupa odbyła kilka spotkań w formule stacjonarnej i online, podczas których prezentowano i omawiano wyniki analiz prowadzonych przez MRiRW i poszczególne instytuty naukowe. W końcowej fazie prac (IV kwartał 2025 r. – I kwartał 2026 r.) prace grupy roboczej skupiły się na projektowaniu środków odbudowy (część C formularza KPOZP).

Rozpoczęciu prac towarzyszył proces gromadzenia i analizowania dostępnej wiedzy w postaci raportów, wyników badań, wyników monitoringu, publikacji naukowych oraz dokumentów strategicznych i planistycznych, mających wpływ na stan ekosystemów rolniczych w kraju.

Wśród analizowanych materiałów znalazły się m. in.:

- Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 i zawarte w nim interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020),
- mapy glebowo-rolnicze oraz dane IUNG-PIB dot. rozmieszczenia i stanu gleb w kraju,
- dane z monitoringu siedlisk i ptaków GIOŚ,
- raporty z art. 17 dyrektywy siedliskowej, GIOŚ 2025 (i wcześniejsze),
- dane z Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych GDOŚ,
- Standardowe Formularze Danych obszarów Natura 2000,
- opracowania tematyczne, w tym:

- ITP-PIB 2024. Informacja na temat gatunków ptaków wymienionych w załączniku V projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (NRL)
- Chylarecki P. 2025. Ekspertyza: Ocena wrażliwości wskaźnika pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego na zmiany liczebności gatunków składowych,
- Lamentowicz M., Chojnicki B. 2025. Kluczowa rola poziomu wód gruntowych w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych z użytkowanych gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami
- D'Andrimont R. i in. 2024. Estimation of the share of Landscape Features in agricultural land based on the LUCAS 2022 survey. Publications Office of the European Union, Luxembourg. JRC135966.

Przy pracach nad KPOZP analizowano także wyniki dyskusji poświęconych wdrażaniu Rozporządzenia NRL i odbudowie tych ekosystemów, które odbyły się podczas konferencji MKiŚ „Wdrożenie NRL i stan prac nad przygotowaniem Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych” (21-22 października 2025 roku).

Niniejszy materiał, tj. wkład do Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych w zakresie art. 11 Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, został opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przy wykorzystaniu materiałów przekazanych przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczego-PIB, jak również Instytut Ochrony Środowiska-PIB. Opracowanie to uwzględnia również dyskusje i wnioski prowadzone w ramach powołanej w MRiRW grupy roboczej ds. odbudowy ekosystemów rolniczych NRL.

Podczas przygotowywania dokumentu kierowano się zasadą, aby działania, które zostały sformułowane nie traktowały ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych jako celu nadrzędnego względem bezpieczeństwa żywnościowego.

Zaproponowane w dokumencie działania są dobrowolne dla rolników.

Mają one charakter ogólny - nie zostały wskazane koszty ich realizacji oraz źródła finansowania. Pomimo że realizacja zaprojektowanych działań odbudowy odbywać się będzie głównie na obszarach rolniczych nie oznacza, że źródłem ich finansowania będzie Wspólna Polityka Rolna.

Dlatego tak ważne jest, aby zapewnić odpowiednie finansowanie środków odbudowy wskazanych w Krajowym Planie Odbudowy Zasobów Przyrodniczych w ramach Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego dla Polski na lata 2028-2034.

Materiał ten został przygotowany w układzie zgodnym z szablonem KPOZP udostępnionym przez KE poprzez *Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2025/912 z dnia 19 maja 2025 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1991 w odniesieniu do jednolitego formatu krajowego planu odbudowy zasobów przyrodniczych*. Część pól ma charakter nieobowiązkowy, w związku z czym została wypełniona tylko wówczas, gdy uznano to za celowe na obecnym etapie.

Zapisy czarną czcionką stanowią część szablonu KPOZP oraz dodatkowe informacje wyjaśniające i nie stanowią treści polskiego KPOZP. Zapisy czerwoną czcionką stanowią wstępny polski projekt KPOZP w zakresie ekosystemów rolniczych, który udostępniamy w ramach prekonsultacji.

Część B – Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy, w podziale na artykuły

11. Ekosystemy rolnicze (art. 11)	
11.1. Podejście krajowe i informacje kontekstowe	
11.1.1. Podejście krajowe	
11.1.1.1. Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy ekosystemów rolniczych, oparte na najnowszych dowodach naukowych (art. 15 ust. 3 lit. c)) (nieobowiązkowo)	Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
11.1.2. Informacje na temat wskaźników na poziomie krajowym dla ekosystemów rolniczych (art. 11 ust. 2)	
11.1.2.1. Wybrane wskaźniki	Należy wybrać co najmniej dwa z trzech następujących wskaźników: a) wskaźnik liczebności motyli na użytkach zielonych b) zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych c) odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności
11.1.2.2. Objasnienie wybranych wskaźników dla ekosystemów rolniczych oraz ich przydatności do wykazania zwiększenia różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych w danym państwie członkowskim (art. 15 ust. 3 lit. j))	Dowolny tekst, sugerowana długość każdego tekstu maks. 3 000 znaków (wskaźniki niewybrane w sekcji 11.1.2.1 można pozostawić puste): a) wskaźnik liczebności motyli na użytkach zielonych b) zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych Wybór wskaźnika na poziomie kraju uwarunkowany jest znaczeniem węgla organicznego dla prawidłowego funkcjonowania agroekosystemów, zdrowia gleb użytkowanych rolniczo oraz dostarczania przez te gleby usług ekosystemowych zapewniających bezpieczeństwo żywnościowe. Węgiel organiczny, głównie próchnica glebowa, oddziałuje na właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb wpływając na ich strukturę i porowatość, powoduje zwiększenie retencji wody przez gleby oraz przeciwdziała degradacji gleb w wyniku erozji wodnej powierzchniowej. Znacząca rola frakcji organicznej w glebach związana jest również z odżywianiem roślin, w tym sorpcją wymienną kationów i anionów, zwiększaniem przyswajalności niektórych makro i mikroelementów oraz oddziaływaniem symulującym na kiełkowanie i wzrost roślin. Wzrost zasobów węgla organicznego ma szczególnie ważne znaczenie dla gleb lekkich. Ponad połowa gleb użytkowanych rolniczo w Polsce jest wytworzona z piasków charakteryzujących się kwaśnym odczynem oraz niską zawartością frakcji iłu, dlatego zwiększenie zasobów węgla organicznego w tych glebach będzie miało duże znaczenie nie tylko w kontekście produkcji rolniczej, regulacji odczynu, ale też wpłynie na cele środowiskowe stawiane przed rolnictwem, w tym zwiększenie sekwestracji węgla organicznego w glebach mineralnych. Ponadto przyczyni się do

	zrównoważonego zarządzania składnikami pokarmowymi i adaptacji do zmian klimatu ograniczając skutki suszy glebowej. Zwiększenie zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych to również zwiększenie różnorodności biologicznej gleb. Węgiel organiczny stanowi podstawowy substrat odżywczy dla mikroorganizmów i innych organizmów glebowych. Wyższa zawartość materii organicznej wpłynie na większą różnorodność gatunkową i genetyczną mikro-, mezo- i makro fauny, ograniczając negatywny wpływ zmian klimatu na dostępność składników pokarmowych i wody dla tych organizmów. c) odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności Wskaźnik charakteryzuje się dużą przydatnością do wykazania zmian w zakresie różnorodności biologicznej w Polsce biorąc w szczególności pod uwagę duże przestrzenne zróżnicowanie naturalnych i organizacyjno-ekonomicznych uwarunkowań działalności rolniczej. Wymienione uwarunkowania w istotny sposób oddziałują na zachodzące zmiany w sferze działalności rolniczej, prowadząc do coraz bardziej pogłębiających się zjawisk koncentracji produkcji. Następstwem zachodzących procesów jest presja oddziaływań działalności rolniczej na środowisko, w tym na krajobraz. Zwiększenie odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności pozwala wprost ocenić wkład rolnictwa w zachowanie bioróżnorodności poprzez obecność takich elementów jak miedze, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne czy strefy buforowe, a jednocześnie jest spójny z celami unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności. Dodatkowo realizacja działań polegających na zakładaniu nowych elementów krajobrazu (przy jednoczesnej ochronie istniejących) bezpośrednio i trwale przekłada się na wartość wskaźnika krajobrazowego, co ma istotne znaczenie przy planowaniu i korygowaniu tych działań w celu osiągnięcia zadowalającego poziomu tego wskaźnika, a tym samym zwiększenia różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych. Za wyborem tego wskaźnika przemawia również fakt, iż wskaźnik krajobrazowy bazuje na danych z dużej liczby (rzędu kilku tysięcy) powierzchni badawczych losowo rozmieszczonych na gruntach rolnych w całym kraju (metodyka LUCAS LF) i danych o deklarowanej przez rolników powierzchni gruntów ugorowanych. Można przyjąć, że w przyszłości wiarygodność ta będzie się również zwiększać w związku z rozwojem metod interpretacji i pozyskiwania danych teledetekcyjnych
11.1.2.3. Poziom odniesienia dla każdego z wybranych wskaźników (nieobowiązkowo)	Należy wskazać poziom odniesienia (wartość indeksu) dla każdego ze wskaźników wybranych w sekcji 11.1.2.1 (wskaźniki niewybrane można pozostawić puste): a) wartość bazowa wskaźnika na poziomie krajowym dla „wskaźnika liczebności motyli na użytkach zielonych” b) wartość bazowa wskaźnika na poziomie krajowym dla wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”

	c) wartość bazowa wskaźnika na poziomie krajowym dla wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”
11.1.2.4. Poziom odniesienia dla obowiązkowego wskaźnika „liczebność pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego” (nieobowiązkowo)	Wartość indeksu
11.1.3. Zadowalające poziomy na szczeblu krajowym dla każdego ze wskaźników	
SEKCJA 11.1.3. NIE MA ZASTOSOWANIA DO PIERWSZEGO PLANU	
11.1.4. Gleby organiczne wykorzystywane w rolnictwie będące osuszonymi torfowiskami	
11.1.4.1. Informacje na temat gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami, w ramach wydobycia torfu oraz w ramach innych rodzajów użytkowania (art. 11 ust. 4)	w km² a) szacunkowa powierzchnia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 3190 km² b) szacunkowa powierzchnia obszaru wydobycia torfu (nieobowiązkowo) c) szacunkowa powierzchnia gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i obszarów wydobycia torfu (nieobowiązkowo)
11.1.4.2. Plan ponownego nawadniania osuszonych torfowisk wykorzystywanych w rolnictwie w mniejszej części, niż określono w art. 11 ust. 4 lit. a), b) i c)	tak/nie Jeżeli wybrano odpowiedź „tak”, należy podać uzasadnienie (art. 15 ust. 3 lit. k)) – dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków Polska planuje skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 11 ust. 4 NRL i ograniczyć obszar przeznaczony do ponownego nawodnienia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie, będących osuszonymi torfowiskami. Decyzja ta wynika z istotnego ryzyka, jakie ponowne nawodnienie użytków rolnych może stwarzać dla interesu publicznego, lokalnej gospodarki oraz realizowanych obecnie celów środowiskowych. W Polsce znajduje się 136 gmin (5,5% ogólnej liczby gmin), w których udział gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami stanowi co najmniej 10% łącznej powierzchni użytków rolnych zgłoszonych do płatności bezpośrednich w 2023 r. Większość tych gmin (73,5%) zlokalizowana jest w województwach: podlaskim, pomorskim, zachodniopomorskim oraz lubelskim. Oznacza to, że potencjalne obszary nawodnień są skoncentrowane w ok. 8 regionach kraju (NUTS 3). Regiony te charakteryzują się dominacją tradycyjnego rolnictwa rodzinnego, opartego głównie na małych i średnich gospodarstwach mlecznych, wykorzystujących ekstensywnie trwałe użytki zielone. W strukturze produkcji rolnej przeważa chów bydła mlecznego, a zagęszczenie bydła – szczególnie w województwie podlaskim – należy do najwyższych w Polsce. Na tych obszarach funkcjonują również liczne podmioty przetwórstwa mleka, tworzące silny łańcuch wartości obejmujący produkcję surowca, jego skup, przetwórstwo oraz eksport. Sprzyjające warunki środowiskowe,

	takie jak duży udział trwałych użytków zielonych, niskie zanieczyszczenie i wysoka bioróżnorodność, stanowią podstawę wysokiej jakości surowca oraz konkurencyjności tych regionów. Trwałe użytki zielone są tam użytkowane w sposób ekstensywny i zrównoważony, często nieprzerwanie od dziesięcioleci. Utrzymywany przez rolników mozaikowy krajobraz łąkowy przyczynia się do realizacji celów dyrektywy siedliskowej i ptasiej, a jednocześnie pozwala na zachowanie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Łąki i pastwiska stanowią podstawę lokalnej produkcji mleka oraz główne źródło paszy dla zwierząt. Ich ewentualne przekształcenie w kierunku rolnictwa bagiennego (paludikultury), np. produkcji borówek, żurawiny czy mozgi trzcinowej, mogłoby prowadzić do zaniku cennych zbiorowisk roślinnych oraz utraty możliwości prowadzenia chowu bydła. W konsekwencji oznaczałoby to poważne ograniczenia w funkcjonowaniu gospodarstw mlecznych, które są fundamentem lokalnej gospodarki i podstawą społeczno-ekonomiczną tych obszarów. Utrzymanie i dalszy rozwój gospodarstw mlecznych ma kluczowe znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Produkcja rolna w tych regionach wpływa nie tylko na dostępność regionalnych produktów, lecz także na zachowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu rolniczego w niezmienionym stanie. Produkcja zwierzęca odgrywa tu istotną rolę w zapewnieniu stabilnego funkcjonowania lokalnego i krajowego sektora rolno-spożywczego. Ponowne nawodnienie gleb organicznych wykorzystywanych rolniczo wiązałoby się z ograniczeniem możliwości ich dalszego użytkowania, zmianą profilu działalności rolniczej, a w niektórych przypadkach nawet z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej. Proces ten mógłby negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie gospodarstw, stan posiadanej infrastruktury produkcyjnej oraz konkurencyjność regionów. Z dużym prawdopodobieństwem prowadziłby również do ograniczenia chowu bydła, co w niektórych obszarach mogłoby skutkować poważnym załamaniem produkcji mleka i pośrednio zagrozić bezpieczeństwu żywnościowemu kraju. Jednocześnie należy podkreślić, że znaczna część gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w Polsce pozostaje poza użytkowaniem rolniczym i w sposób naturalny predysponowana jest do ponownego nawodnienia. Natomiast gleby, które są wykorzystywane rolniczo, skoncentrowane są w regionach o dużym znaczeniu gospodarczym, strategicznych dla krajowej produkcji żywności, w szczególności sektora mlecznego. Z analiz wynika, że na użytkach rolnych potencjalnie przeznaczonych do nawodnień około 55% powierzchni zajmują gospodarstwa utrzymujące bydło. Ich przekształcenie w kierunku rolnictwa bagiennego mogłoby prowadzić do utraty możliwości dalszego prowadzenia produkcji rolnej. W świetle powyższego uzasadnione jest ograniczenie realizacji celu dotyczącego ponownego nawodnienia gleb organicznych wykorzystywanych rolniczo o 55%. Tym samym zobowiązanie dla Polski w zakresie zaprojektowania działań dobrowolnych dla rolników w zakresie nawodnień dotyczyłoby co najmniej 6,5 tys. ha do 2030 r.
11.2. Ukierunkowany plan odbudowy zasobów przyrodniczych	

11.2.1. Cele i obowiązki do 2030 r. (art. 11 ust. 1, 2, 3 i 4)

11.2.1.1. Orientacyjna całkowita powierzchnia objęta środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a))

Najlepsze oszacowanie, w km²

a) całkowita powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1–3 bez pokrywania się

132 000 km²

b) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1 (nieobowiązkowo)

c) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 2 (nieobowiązkowo)

d) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 3 (nieobowiązkowo)

e) powierzchnia ukierunkowana na przywrócenie gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. a)

957 km²

f) powierzchnia ukierunkowana na ponowne nawadnianie zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. a)

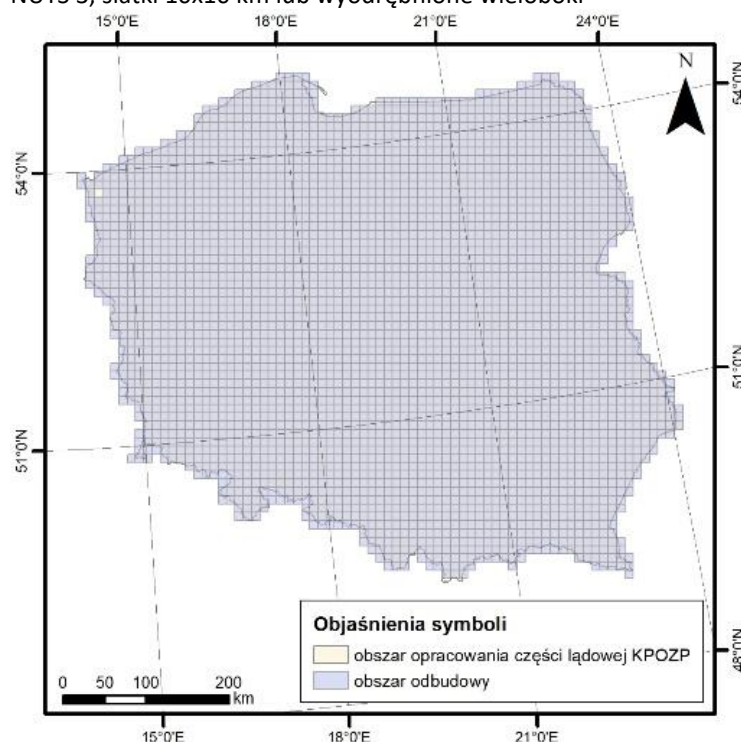
co najmniej 239 km², z czego na glebach wykorzystywanych w rolnictwie co najmniej 64,53 km²

g) w stosownych przypadkach, powierzchnia gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobycie torfu, które to gleby zostaną ponownie nawodnione na potrzeby realizacji celów określonych w art. 11 ust. 4 lit. a)

95,60 km²

11.2.1.2. Orientacyjne mapy potencjalnych obszarów objętych środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a))

Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki



	Środki odbudowy będą mogły być realizowane na gruntach we wszystkich regionach NUTS 3 w Polsce.
11.2.1.3. Wkład środków odbudowy polegających na ponownym nawadnianiu torfowisk w redukcję emisji netto gazów cieplarnianych do 2030 r. (art. 11 ust. 4) (nieobowiązkowo)	Najlepsze oszacowanie, w kt ekwiwalentu CO ₂
11.2.2. Cele i obowiązki na okres przypadający po 2032 r. oraz strategiczny przegląd (art. 11 ust. 4)	
11.2.2.1. Orientacyjna całkowita powierzchnia objęta środkami odbudowy do 2040 r. (art. 15 ust. 3 lit. a))	Najlepsze oszacowanie lub zakres, w km² a) całkowita powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1–3 bez pokrywania się 132 000 km² b) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1 (nieobowiązkowo) c) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 2 (nieobowiązkowo) d) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 3 (nieobowiązkowo) e) powierzchnia ukierunkowana na przywrócenie gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. b) 1 276 km² f) powierzchnia ukierunkowana na ponowne nawadnianie zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. b) co najmniej 425,33 km², z czego na glebach wykorzystywanych w rolnictwie co najmniej 114,84 km² g) w stosownych przypadkach, powierzchnia gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu, które to gleby zostaną przywrócone na potrzeby realizacji celów określonych w art. 11 ust. 4 lit. b) 170,13 km²
11.2.2.2. Wkład środków odbudowy polegających na ponownym nawadnianiu torfowisk w redukcję emisji netto gazów cieplarnianych do 2040 r. (art. 11 ust. 4) (nieobowiązkowo)	Najlepsze oszacowanie, w kt ekwiwalentu CO ₂
11.2.2.3. Orientacyjna całkowita powierzchnia objęta środkami odbudowy do 2050 r. (art. 15 ust. 3 lit. a))	Najlepsze oszacowanie lub zakres, w km² a) całkowita powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1–3 bez pokrywania się 132 000 km² b) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 1 (nieobowiązkowo) c) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 2 (nieobowiązkowo)

	d) powierzchnia ukierunkowana na działania określone w art. 11 ust. 3 (nieobowiązkowo) e) powierzchnia ukierunkowana na odbudowę zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. c) 1595 km² f) powierzchnia ukierunkowana na ponowne nawadnianie zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. c) co najmniej 531,67 km², z czego na glebach wykorzystywanych w rolnictwie co najmniej 143,55 km² g) w stosownych przypadkach, powierzchnia gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu, które to gleby zostaną przywrócone na potrzeby realizacji celów określonych w art. 11 ust. 4 lit. c) 212,67 km²
11.2.2.4. Wkład środków odbudowy polegających na ponownym nawadnianiu torfowisk w redukcję emisji netto gazów cieplarnianych do 2050 r. (art. 11 ust. 4) (nieobowiązkowo)	Najlepsze oszacowanie, w kt ekwiwalentu CO₂
11.2.2.5. Orientacyjne mapy potencjalnych obszarów objętych środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki a) do 2040 r. b) do 2050 r.
Aby uzupełnić informacje na temat środków istotnych dla tego celu, należy skorzystać z części C	

Część C – Środki

Środek odbudowy nr 1 – Zwiększenie zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych (art. 11 ust. 2 lit. b)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Zwiększenie zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO01
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie)

	Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi odpowiada na potrzeby wykazania trendu wzrostowego zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych. W tym celu promowane wśród rolników powinny być praktyki służące zwiększeniu węgla organicznego w glebie, np. poprzez uprawę roślin bobowatych, wieloletnich mieszanek traw i koźliny oraz lucerny, wsiewki śródplonowe i międzyplony ozime. Istotne są również działania zapobiegające stratom węgla organicznego w glebie, tj. np. techniki rolnicze minimalizujące głęboką orkę czy monokultury upraw. Gromadzeniu zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych służy również ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych (TUZ), gdyż zapobiega intensyfikacji produkcji rolniczej i przekształcaniu TUZ na grunty orne. Dla realizacji tego celu ważne jest zrównoważone zarządzanie nawozami – ograniczenie strat azotu mineralnego wpływa na zmniejszenie procesu mineralizacji materii organicznej, natomiast wapnowanie, poprzez uregulowanie pH, przyczynia się do wzrostu zawartości węgla organicznego na gruntach ornych.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym. Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków

	4.9. Uzupelnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupelnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”
--	---

	Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA08 - Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA09 - Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA10 - Ograniczenie/wyeliminowanie punktowego lub rozproszonego zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych (w tym morskich) pochodzącego z działalności rolniczej MA11 - Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA12 - Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia gleby w wyniku działalności rolniczej b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km ²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wydodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie nie dotyczy
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	

Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:			

	a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)

14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 2 – Zwiększenie udziału gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności (art. 11 ust. 2 lit. c)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Zwiększenie udziału gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO02
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Dla odbudowy ekosystemów rolniczych ważne jest zwiększenie udziału gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności. W celu zwiększenia odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu warto zachęcać użytkowników gruntów rolnych do zakładania m.in. systemów rolno-leśnych, zadrzewień, małych zbiorników wodnych, obszarów z roślinami miododajnymi czy zachowywania na gruncie niewielkich fragmentów nieprodukcyjnych. Dodatkowo należy promować zachowanie istniejących często wieloletnich i naturalnych elementów krajobrazu, tj. zadrzewienia śródpolne, w tym pojedyncze drzewa lub krzewy oraz grupy drzew lub krzewów, jak również stare odmiany drzew owocnych w sadach, naturalne oczka wodne oraz miedze śródpolne lub strefy buforowe. Nowo wprowadzane nasadzenia powinny być prowadzone rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów, z przewagą gatunków liściastych, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe. Urozmaicony strukturalnie krajobraz przyczynia się do wzrostu bioróżnorodności. Elementy krajobrazu stanowią miejsce bytowania, rozwoju, schronienia oraz pozyskiwania pokarmu dla wielu gatunków zwierząt, w tym zapewniających usługi ekosystemowe.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel cząstkowy (należy wybrać co najmniej jeden cel cząstkowy/wskaźnik z listy kodowej celów cząstkowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów cząstkowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu

	Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13 13.1. <i>Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew</i>
--	--

14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA08 – Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA09 – Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA10 – Ograniczenie/wyeliminowanie punktowego lub rozproszonego zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych (w tym morskich) pochodzącego z działalności rolniczej MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA12 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia gleby w wyniku działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km ²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak /nie nie dotyczy

14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy			

	<i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)

14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 3 – Działania edukacyjne w zakresie korzystnego wpływu elementów krajobrazu na obszary wiejskie (art. 11 ust. 2 lit. c)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Działania edukacyjne w zakresie korzystnego wpływu elementów krajobrazu na obszary wiejskie b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO03
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie)
	Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Istotne jest zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie do korzyści, także w długiej perspektywie czasowej, z zachowania i zwiększania elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności na obszarach wiejskich. Działania edukacyjne powinny koncentrować się na roli elementów krajobrazu w: – zachowaniu lub poprawie planowania upraw na gruntach położonych w sąsiedztwie tych elementów, dzięki ograniczaniu skutków potencjalnych susz meteorologicznej i hydrologicznej, w tym niedoboru wody w kluczowych momentach rozwoju roślin; – podnoszeniu dobrostanu zwierząt, co przekłada się na poprawę ich produktywności i stanu zdrowia; – poprawie zasobów wodnych poprzez zwiększenie infiltracji i retencji wód powierzchniowych i podziemnych; – zwiększaniu zawartości materii organicznej w glebie; – zapobieganiu erozji; – ochronie i wzbogacaniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej; – redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zakres działań edukacyjnych mógłby obejmować również zagadnienia dotyczące optymalnego doboru lokalizacji i rodzaju zakładanych elementów krajobrazu, w dostosowaniu do warunków środowiskowych, z jak najmniejszym ograniczaniem działalności rolniczej. W tym zakresie wykorzystywane mogłyby być różne formy edukacji (np. szkolenia, kursy, seminaria, prelekcje, pakiety edukacyjne, doradztwo), komunikacji, a także opracowania materiałów umożliwiających i wspierających proces edukacji (foldery, broszury, spoty, tematyczne strony internetowe), promujących dobre praktyki w zakresie

	elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności i wyjaśniających znaczenie tych elementów dla środowiska.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu

	11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „tęczość obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13 13.1. <i>Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew</i>
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA08 – Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA09 – Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA10 – Ograniczenie/wyeliminowanie punktowego lub rozproszonego zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych (w tym morskich) pochodzącego z działalności rolniczej MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA12 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia gleby w wyniku działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznanie

14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki				
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)				
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie nie dotyczy				
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.				
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				

B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				

14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków):

rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 4 – Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego związanych z gruntami ornymi (FBI) (art. 11 ust. 3)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego związanych z gruntami ornymi (FBI) b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO04
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem działania jest poprawa siedlisk gatunków ptaków charakterystycznych dla krajobrazu rolniczego (FBI), na obszarach użytkowanych jako grunty orne. Główne mechanizmy poprawy tych siedlisk obejmują przede wszystkim zróżnicowanie upraw, w tym m.in. wykorzystanie upraw, które ułatwiają ptakom dostęp do odkrytej gleby w pierwszej połowie sezonu lęgowego. Ptakom służy pozostawienie nieobsianych fragmentów gruntu w postaci płątów lub wąskich pasów (np. do 4 % powierzchni). Tego typu powierzchnie w trakcie sezonu wegetacyjnego mogą porastać spontanicznie wykształconą roślinnością zielną, której wysokość i zwarcie pozostaną znacząco niższe niż w sąsiadujących uprawach zbóż, szczególnie w drugiej połowie sezonu lęgowego. Tak utworzone luki i pasy tworzą dogodne miejsca żerowania dla ortolana, skowronka, trznadla, potrzescza, kuropatwy oraz innych gatunków ptaków żerujących w okresie lęgowym na drobnych bezkręgowcach zbieranych z powierzchni gleby lub niskiej roślinności. Są również preferowanymi miejscami zakładania gniazd przez część wymienionych gatunków. Promowanie zróżnicowanych upraw, a także niewielki udział powierzchni wyłączonych z uprawy nie powinny stanowić znaczącego obciążenia dla prowadzonej produkcji rolnej. Ważne jest, aby promować zachowanie elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności, w szczególności miedze, drzewa (pojedyncze lub grupy), krzewy i kępy krzewów oraz pasów kwiatnych, które przyciągają owady na obrzeżach pól. Istotne jest również promowanie ograniczenia stosowania nawożenia oraz pestycydów. Powyższe działania przyczynią się do odbudowy wskaźnika FBI, w tym dwóch gatunków (ortolan, skowronek) silnie kształtujących jego niskie wartości. Skuteczność podobnych praktyk została potwierdzona badaniami prowadzonymi w innych krajach Europy.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów)

	b) cel cząstkowy (należy wybrać co najmniej jeden cel cząstkowy/wskaźnik z listy kodowej celów cząstkowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów cząstkowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 4.4. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 4.7. <i>Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków</i> 4.9. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 4.10. <i>Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 4.11.–4.12. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 5.9.–5.10. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i>
--	--

	12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „tętność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak nie dotyczy
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	

Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:			

	a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)

14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 5 – Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego na użytkach zielonych (FBI) (art. 11 ust. 3)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Zwiększenie liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego na użytkach zielonych (FBI) b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO05
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem działania jest odtworzenie i poprawa siedlisk ptaków krajobrazu rolniczego (FBI) na użytkach zielonych. Wiodącym mechanizmem odbudowy i poprawy jakości siedlisk ptaków siewkowych tj. związanych przede wszystkim z pastwiskami lub podmokłymi łąkami, jest ograniczenie odpływu wody z obszaru stanowiącego istniejące lub potencjalne siedliska lęgowe tych ptaków. Z tego względu w okresie lęgowym ptaków promowane powinny być działania zmierzające do utrzymania wysokiego poziomu wody gruntowej (np. w wyniku przetamowania cieków), a także poziomu ewentualnej wody stagnującej na powierzchni gruntu, pozwalające na utrzymanie wysokiego uwilgotnienia gleb. Pierwszy pokos powinien być opóźniony do terminu umożliwiającego wyprowadzenie lęgu przez większość populacji ptaków siewkowych. Na gruntach użytkowanych dotąd jako pastwiska promowany powinien być wypas bydła w terminach dostosowanych do fenologii lęgów ptaków siewkowych, przy odpowiedniej obsadzie i obciążeniu. W obrębie działek użytkowanych jako łąki kośne zalecane są działania minimalizujące śmiertelność piskląt ptaków siewkowych w czasie koszenia traw. Ponadto istotne jest stosowanie środków kontroli drapieżników w celu zwiększenia przeżywalności piskląt w gniazdach. W celu zapobieżenia zarastaniu łąk i pastwisk przez gatunki niepożądane, promowane powinno być użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe. Istotne jest również promowanie ograniczenia stosowania nawożenia oraz pestycydów. Wdrażanie tego typu działań w dłuższej perspektywie (jako płatności wieloletnie) sprzyja ochronie trwałych użytków zielonych przed przekształcaniem na grunty orne ponadto wzmacnia odbudowę cennych siedlisk przyrodniczych. Powyższe środki przyczynią się do odtworzenia i poprawy jakości istniejących siedlisk lęgowych przede wszystkim ptaków siewkowych, w szczególności czajki i rycyka, czyli gatunków należących do grupy najszybciej zanikających ptaków krajowych.

	Pozwoli także na poprawę jakości żerowisk bociana białego, szpaka i pustułki. Jako takie przyczyni się do zwiększenia wartości wskaźnika pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego (FBI).
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami

	11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „tęczość obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA09 – Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) MA14 – Inne środki związane z praktykami rolniczymi i siedliskami związanymi z rolnictwem b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane

14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki				
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)				
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie nie dotyczy				
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.				
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				

B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				

14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków):

rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 6 – Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo – Retencja na trwałych użytkach zielonych (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo – Retencja na trwałych użytkach zielonych b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO06
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem działania jest ponowne nawodnienie gleb organicznych użytkowanych rolniczo będących osuszonymi torfowiskami poprzez utrzymanie trwałych użytków zielonych oraz zwiększenie retencji wodnej na tych obszarach. Podstawowym mechanizmem ponownego nawadniania jest ograniczenie odpływu wody w celu podniesienia i utrzymania zwierciadła wód gruntowych na odpowiednio wysokim poziomie. Może to być realizowane m.in. poprzez: zatrzymywanie wody w rowach, hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich, zatrzymywanie wody za pomocą istniejących urządzeń piętrzących, budowę przetamowań, zastawek i innych urządzeń wodnych ograniczających odpływ oraz inne działania dostosowane do lokalnych warunków hydrologicznych. Przy podejmowaniu działań warto opierać się na planach / operatach ekohydrologicznych, mających na celu wypracowanie metod zwiększenia retencji wody (np. w granicach poszczególnych gmin lub obszarów działania spółek wodnych) z uwzględnieniem warunków hydrologicznych. Na obszarach podlegających nawodnieniu promowane powinno być ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych, np. koszenie w sposób dostosowany do warunków dużego uwilgotnienia. Dopuszczone może być również nieużytkowanie ponownie nawodnionych gruntów.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków

	4.9. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 4.10. <i>Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 4.11.–4.12. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 5.9.–5.10. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i>
--	---

	12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA07 – Przywrócenie siedlisk rolniczych wymienionych w załączniku I MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km ²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak /nie nie dotyczy
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie

		III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie			

	III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 7 – Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo w kierunku paludikultury (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Nawodnienie osuszonych gleb organicznych użytkowanych rolniczo w kierunku paludikultury b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO07
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem działania jest ponowne nawodnienie gleb organicznych użytkowanych rolniczo będących osuszonymi torfowiskami tak, aby umożliwić realizację innowacyjnych technik rolniczych, które polegają na uprawie na terenach podmokłych roślin tj. np.: żurawina, szczaw błotny, pałka wodna. Tegu typu forma rolnictwa bagiennego pozwala na zwiększanie zdolności retencji wodnej i jednocześnie umożliwia produktywnie użytkowanie nawodnionych gleb organicznych. Niektóre rośliny mogą być wykorzystywane do produkcji biopaliw, materiałów budowlanych i paszy dla zwierząt. Na trwałych użytkach zielonych promowane mogą być modele hybrydowe, łączące produkcję zielonki z redukcją emisji gazów cieplarnianych. Rozwój paludikultury wymaga działań wspierających, ukierunkowanych na promowanie korzyści ekosystemowych, takich jak zwiększona retencja wód, akumulacja biogenów, kształtowanie korzystnego mikroklimatu oraz tworzenie siedlisk dla rzadkich i chronionych gatunków. Kluczową rolę odgrywa tu utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych, co pozwala znacząco ograniczyć emisję gazów cieplarnianych z użytkowanych torfowisk. Przy podejmowaniu działań należy opierać się na planach / operatach ekohydrologicznych, mających na celu wypracowanie metod zwiększenia retencji wody (np. w granicach poszczególnych gmin lub obszarów działania spółek wodnych) z uwzględnieniem warunków hydrologicznych. Istotne są szkolenia i poradniki obejmujące zagadnienia ekohydrologii oraz zrównoważonego gospodarowania wodą. Całość działań powinna być zintegrowana z polityką wodną, w tym z systemami melioracyjnymi i programami retencji, tak aby odbudowa funkcji ekosystemowych torfowisk wzmacniała jednocześnie bioróżnorodność, ochronę klimatu oraz jednocześnie pozwalała na uprawę roślin w sposób zrównoważony.

14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu
---	--

	Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią

	b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)							
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak /nie dotyczy							
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)								
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.								
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.							
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)				
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000			
A	Koszty horyzontalne środka							
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość							
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych							
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)							
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem							
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)							
B.2	Ekosystemy użytków zielonych							
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne							
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych							
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów							
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością							
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych							
B.8	Ekosystemy miejskie							
B.9	Ekosystemy morskie							
B.10	Inne ekosystemy							
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami							
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)							

	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)				
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)				
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)				
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)				
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach					
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013				
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4,	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz				

art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 8 – Działania edukacyjne w zakresie zwiększenia świadomości rolników odnośnie do korzyści płynących z retencji/zatrzymania wody w krajobrazie rolniczym (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Działania edukacyjne w zakresie zwiększenia świadomości rolników odnośnie do korzyści płynących z retencji/zatrzymania wody w krajobrazie rolniczym b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO08
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie)

	Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem środka jest zwiększenie świadomości rolników odnośnie do korzyści, także tych dalekosiężnych, płynących z zatrzymania wody na glebach organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami. Oprócz ochrony środowiska przyrodniczego <i>in situ</i> , pozytywne zmiany powinny być odczuwalne w poprawie plonowania i zysków z podjętych upraw (profity dla gospodarki rolnej) poprzez np. mniej odczuwalne skutki potencjalnej suszy meteorologicznej, a następnie hydrologicznej, większe plony na terenach sąsiadujących z obszarem mocniej nawodnionym – wynikające z braku niedoboru wody w kluczowych momentach rozwoju roślin, a także wzrost dostępności wody dla zwierząt itp. Z czasem odbudowa zasobów przyrodniczych ze skali mikro (własnego otoczenia) będzie zauważalna w szerszej skali i taki aspekt postrzegania zmian wynikających ze zwiększonej retencji wody jest bardzo istotny w kwestii podniesienia świadomości wśród grup docelowych. Działanie takie wymaga wypracowania strategicznego podejścia w zakresie różnych form edukacji (np. szkolenia, kursy zarówno <i>in-situ</i> jak i online, pakiety edukacyjne, doradztwo), komunikacji, a także opracowania materiałów umożliwiających i wspierających proces edukacji, np. folderów, broszur, krótkich spotów, szkoleń dla rolników, prelekcji w szkołach czy konkursów dla dzieci/młodzieży/dorosłych z obszarów wiejskich promujących dobre praktyki w zakresie retencji wody w środowisku im najbliższym i podkreślające ważność wody w przyrodzie, siedliskach, otoczeniu, także tym rolniczym. Działania wymagają także szerokiego i systemowego zaangażowania różnych podmiotów m.in. jednostek naukowo-badawczych, ośrodków doradztwa rolniczego.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów)

	b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych
--	--

	12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA07 – Przywrócenie siedlisk rolniczych wymienionych w załączniku I MA08 – Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA09 – Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA10 – Ograniczenie/wyeliminowanie punktowego lub rozproszonego zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych (w tym morskich) pochodzącego z działalności rolniczej MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) MA14 – Inne środki związane z praktykami rolniczymi i siedliskami związanymi z rolnictwem b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²)

B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				

14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)

14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach
--

14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 9 – Przekształcenie gruntów ornych w użytki zielone (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Przekształcenie gruntów ornych w użytki zielone b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO09
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Gleby organiczne wykorzystywane w rolnictwie będące osuszonymi torfowiskami wykorzystywane jako grunty orne ulegają szybkiej degradacji, która obejmuje strukturę gleby, jej chemizm, warunki wodne i powietrzne. Praktyki agrotechniczne sprzyjają procesowi mineralizacji, murszenia, skutkującym wysoką emisją GHG, natomiast trwałe zadarnienie minimalizuje ewapotranspirację, zmniejsza parowanie z powierzchni gleb organicznych i ogranicza emisję GHG. Dlatego na osuszonych torfowiskach warto promować przekształcenie gruntów orných w użytki zielone z uwzględnieniem etapowania zmiany użytkowania, pozwalającego na utrwalenie zadarnienia (w tym podsiew gatunkami rodzimymi). Istotne przy tym jest utrzymywanie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego, a przy pełnym zadarnieniu także pastwiskowego. Ważne jest stosowanie odpowiednich terminów oraz właściwej częstotliwości praktyk. W celu umożliwienia regeneracji runi dopuszczona powinna być płytka uprawa. Istotne znaczenie ma również odtwarzanie siedlisk półnaturalnych, w kierunku łąk wilgotnych, czy siedlisk szuwarowych. Zmiana gruntów orných w użytki zielone ma korzystny wpływ na różnorodność biologiczną, zwiększenie retencji glebowej i strukturę krajobrazu.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk

	4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13
--	---

	13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA08 – Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA09 – Zarządzanie stosowaniem nawozów naturalnych i syntetycznych oraz środków chemicznych w rolnictwie w produkcji roślinnej i zwierzęcej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie nie dotyczy
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie

		III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie			

	III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 10 – Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych na osuszonych glebach torfowych (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych na osuszonych glebach torfowych b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO10
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem działania jest utrzymanie trwałego zadarnienia na glebach organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami w warunkach ekstensywnego użytkowania łąkowego lub pastwiskowego oraz poprawa stanu TUZ związanych z użytkowymi siedliskami hydrogenicznymi. Trwałe zadarnienie i ekstensywne użytkowanie tych obszarów minimalizuje ewapotranspirację gleb, ogranicza emisję GHG, sprzyja retencji glebowej, korzystnie wpływa na różnorodność biologiczną oraz pozwala na regenerację odwodnionych gleb organicznych. Utrzymanie konwencjonalnego gospodarowania w szczególności w warunkach wyższego uwilgotnienia sprzyja regeneracji łąk wilgotnych. Ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska są również istotnym elementem krajobrazu rolniczego sprzyjającym zachowaniu różnorodności biologicznej. Ważne jest dostosowanie terminów i częstotliwości zabiegów do warunków siedliskowych i geograficznych, usunięcie biomasy z działki; zmniejszenie dawek nawożenia oraz ograniczenie stosowania pestycydów.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk

	5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13 13.1. <i>Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew</i>
--	---

14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA08 – Dostosowanie praktyk gospodarowania glebą w rolnictwie MA11 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z działalności rolniczej MA12 – Ograniczenie/wyeliminowanie zanieczyszczenia gleby w wyniku działalności rolniczej MA13 – Zarządzanie odwodnieniem rolniczym i poborem wody (w tym przywrócenie siedlisk osuszonych lub zmienionych hydrologicznie) MA14 – Inne środki związane z praktykami rolniczymi i siedliskami związanymi z rolnictwem b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km ²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej	tak /nie nie dotyczy

oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))					
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkami				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo)			

odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo)

	d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 11 – Usuwanie inwazyjnych gatunków obcych oraz zapobieganie wprowadzaniu gatunków ekspansywnych (art. 11 ust. 4)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Pełna nazwa. Dowolny tekst, maks. 200 znaków Usuwanie inwazyjnych gatunków obcych oraz zapobieganie wprowadzaniu gatunków ekspansywnych b) Niepowtarzalny identyfikator środka. Dowolny tekst, maks. 20 znaków Rolnicze_SO11
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) Nie dotyczy a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić 2023–2027)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Gatunki inwazyjne i ekspansywne, zarówno roślin zielnych, jak i drzew oraz krzewów, negatywnie wpływają na rodzime zbiorowiska roślinne i siedliska przyrodnicze, w tym półnaturalne, występujące na wykorzystywanych rolniczo osuszonych glebach organicznych. W ekosystemach półnaturalnych z zaburzonymi warunkami wodnymi ekspansja gatunków inwazyjnych występuje i wymaga przeciwdziałania. Wśród zbiorowisk półnaturalnych wykształconych na glebach organicznych, najbardziej zagrożonych wkraczaniem gatunków ekspansywnych oraz inwazyjnych są łąki wilgotne. Rośliny najczęściej identyfikowane to: nawłocie późna i kanadyjska, czerwemcha amerykańska, szczaw omszony, rudbekia naga. Promowane powinno być utrzymanie użytkowania dostosowanego zarówno pod względem doboru terminów, częstotliwości, jak i lokalizacji w przestrzeni do występowania płatów gatunków inwazyjnych w celu ich eliminacji bądź kontroli rozprzestrzeniania. Ponadto istotne jest zwiększenie i utrzymywanie trwałego uwilgotnienia, które sprzyja eliminacji większości gatunków inwazyjnych. Ważne jest utrzymywanie składu gatunkowego runi bez dominacji gatunków inwazyjnych lub ekspansywnych. Konieczne są działania zaradcze, w tym edukacyjne oraz egzekwowanie regulacji w zakresie eliminacji gatunków inwazyjnych.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel (należy wybrać co najmniej jeden artykuł z listy kodowej artykułów) b) cel częściowy (należy wybrać co najmniej jeden cel częściowy/wskaźnik z listy kodowej celów częściowych) <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk

	4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13
--	---

	13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej) Nie dotyczy
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA14 – Inne środki związane z praktykami rolniczymi i siedliskami związanymi z rolnictwem b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km ²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wydodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie nie dotyczy
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy

		W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)				
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy				

	<i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.